

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 3

София, 23 февруари 2010 г.

Конституционният съд в състав:

Председател:

Евгени Танчев

Членове:

Емилия Друмева
Владислав Славов
Димитър Токушев
Благовест Пунев
Пламен Киров
Красен Стойчев

Георги Петканов
Ванюшка Ангушева
Цанка Цанкова
Стефка Стоева
Румен Ненков

при участието на секретар-протоколита Мариана Георгиева разгледа в закрито заседание на 23 февруари 2010 г. конституционно дело № 18/2009 г., докладвано от съдията Румен Ненков.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България (КРБ).

Конституционният съд е сезиран от 53-ма народни представители от Четиридесет и първото Народно събрание с искане за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание от 9 декември 2009 г. (обн., ДВ, бр. 100/15.12.2009 г.), с което народният представител Емилия Радкова Масларова е освободена като председател на постоянната Комисия по труда и социалната политика към парламента.

Вносителите на искането твърдят, че с горепосочения акт е освободен ръководител на парламентарна комисия, без валидно правно основание за това по чл. 22 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание (ПОДНС), поради което са били нарушени конституционните принципи на правовата държава и законността, конкретизирани в чл. 4, ал. 1, чл. 67, ал. 2 и Преамбюла на КРБ. Развиват също така тезата, че оспореното решение е накърнило принципа на разделението на властите по чл. 8 от КРБ, тъй като законодателният орган е иззел правомощия на съдебните органи, както и че е нарушена презумпцията за невинност по чл. 31, ал. 2 във вр. с чл. 70 от КРБ, валидна и за депутатите със снет имунитет.

С определение от 19 януари 2009 г. искането е допуснато до разглеждане по същество. Като заинтересовани страни са конституирани Народното събрание и народният представител Емилия Масларова.

Народното събрание е изразило становище, че оспореното решение е взето при спазване на разпоредбите на Конституцията. Поддържа, че с него надлежно е упражнило конституционното си правомощие да се самоуправлява и организира като колективен орган.

Становището на народния представител Емилия Масларова е искането да бъде уважено по изложените в него съображения. Моли решението на Народното събрание от 9 декември 2009 г., с което е освободена като председател на парламентарната комисия по труда и социалната политика, да бъде обявено за противоконституционно поради противоречието му с чл. 4, ал. 1, чл. 8, чл. 31, ал. 3, чл. 67, ал. 2 и чл. 70 от КРБ.

Конституционният съд, като обсъди доводите по искането и становищата на заинтересованите страни, както и представените писмени доказателства, установи следното:

От фактическа страна:

Към момента на постановяване на оспореното решение имунитетът на народния представител Емилия Масларова е бил снет с нейното писмено съгласие при условията на чл. 70, ал. 2 от КРБ. Повод за това е било искане на главния прокурор до Народното събрание за даване на разрешение за възбуждане на наказателно преследване за тежко умишлено престъпление от общ характер. Позовавайки се на тезата на държавното обвинение, двама народни представители (Иван Костов и Мартин Димитров) са предложили Емилия Масларова да бъде освободена като председател на Комисията по труда и социалната политика. Писмено са поддържали, че „не е морално народен представител, за който прокуратурата твърди, че са налице достатъчно доказателства за конкретно виновно поведение, да е председател на парламентарна комисия". В същия дух са били и съображенията на онези народни представители, които чрез изказвания в пленарната зала са подкрепили направеното предложение. След проведения дебат с постановяването на решението предложението е било уважено.

От правна страна:

Искането за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание от 9 декември 2009 г., с което Емилия Масларова е освободена като председател на Комисията по труда и социалната политика, е неоснователно.

1. Член 79, ал. 1 от Конституцията овластява Народното събрание да избира от своя състав постоянни и временни комисии. Посочената разпоредба имплицитно съдържа и правомощието парламентът не само първоначално да определи ръководителите (председател и заместник-председатели) на всяка отделна комисия, но и да ги освобождава от тази длъжност впоследствие. С освобождаването на Емилия Масларова от поста председател на една от постоянните парламентарни комисии Народното събрание е упражнило това свое правомощие съобразно политическата

воля и разбирането за целесъобразност на мнозинството народни представители. Конституционният съд не може да си позволи да оценява управленските разбирания, на чиято основа е постановен парламентарният акт, когато решаващият орган е действал в рамките на конституционно определената си компетентност, какъвто е настоящия случай. Това би било напускане на задължителните рамки на контрола за конституционност и недопустима намеса в суверенитета на законодателната власт. В този смисъл е и трайно установената практика на Конституционния съд (вж. Решение № 13/30.09.1999 г. по к.д. № 9/1999 г.; Решение № 11/07.11.2000 г. по к.д. № 13/2000 г.; Решение № 12/21.11.2002 г. по к.д. № 16/2002 г.).

Проверката за конституционност на оспореното решение е ограничена в рамките на въпроса дали с постановяването му са нарушени разпоредбите на Конституцията. Затова дори и решението да беше взето в противоречие с ПОДНС, това несъобразяване би било ирелевантно за решаването на възникналия конституционен спор (вж. Решение № 3/30.12.1991 г. по к.д. № 17/1991 г.; Решение № 5/12.03.1998 г. по к.д. № 2/1998 г.; Решение № 7/26.03.1998 г. по к.д. № 5/1998 г.; Решение № 1/14.01.1999 г. по к.д. № 34/1998 г.). Въпреки това Конституционният съд, тълкувайки правилника в светлината на Конституцията, намира, че оспореният парламентарен акт не го нарушава. Разпоредбата на чл. 18, ал. 7 от ПОДНС изрично установява правото на Народното събрание да извършва промени в съставите на постоянните комисии, а това несъмнено означава - и в тяхното ръководство. По този начин правилникът непосредствено отразява конституционното правомощие на парламента по чл. 79, ал. 1 от КРБ.

Разпоредбата на чл. 22 от ПОДНС сама по себе си не възпроизвежда конституционна норма, поради което несъобразяването с нея е без значение за преценката, която Конституционният съд трябва да направи по настоящето дело. Нещо повече, като елемент на по-нисък по ранг

нормативен акт посочената разпоредба не би могла да стеснява конституционно закрепени права, поради което трябва да се тълкува само като уреждане на необходимата парламентарна процедура при възникването на някои отделни материалноправни предпоставки за предсрочно освобождаване на председателя, заместник-председателите и членовете на постоянните комисии. С нея не се изчерпват всички възможности на Народното събрание да внася промени в тези комисии.

От гореизложеното произтича заключението, че решението на Народното събрание от 9 декември 2009 г. за освобождаване на Емилия Масларова като председател на Комисията по труда и социалната политика не противоречи на принципите на правовата държава и законността, закрепени в чл. 4, ал. 1, чл. 67, ал. 2 и Преамбюла на КРБ.

2. Вече беше посочено, че оспореното решение се основава върху разбирането за морал и политическа целесъобразност на парламентарното мнозинство. Както вносителите на проекта за решение, така и народните представители, които са се изказали в негова подкрепа, не са приемали като окончателно решен въпроса за вината и наказателната отговорност на Емилия Масларова, нито са внушавали на съдебната власт какъв трябва да бъде изходът на наказателното дело срещу нея. Позовали са се единствено на безспорно установени факти - мотивите на главния прокурор да поиска снемане на депутатския имунитет на засегнатото лице с оглед възбуждане на наказателно производство срещу същото за извършено тежко умишлено престъпление. Взетото от Народното събрание на 9 декември 2009 г. решение няма характера на акт на наказателно правораздаване, защото освен позоваването на констатациите на прокуратурата като орган на съдебната власт, не съдържа нито един от типичните за такъв акт елементи - собствен анализ на събраните доказателства, самостоятелно установяване на фактическите признаци на деянието и неговата правна квалификация по Наказателния кодекс, произнасяне по вината на дееца, налагане на наказание и пр. По своите правни последици то не накърнява

конституционния статус на народния представител, неговите възможности, включително и като член на същата парламентарна комисия, да защитава ефективно интересите на своите избиратели и целия народ.

Следователно в случая нито са иззети правомощия на съдебната власт в разрез с принципа на разделението на властите по чл. 8 от КРБ, нито е нарушена презумпцията за невинност на народния представител, срещу който се води наказателно преследване (чл. 31, ал. 3 във вр. с чл. 70 от КРБ).

По гореизложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от КРБ Конституционният съд

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ искането на 53-ма народни представители от 41-то Народно събрание за установяване на противоконституционност на решението на Народното събрание от 9 декември 2009 г. (обн., ДВ, бр. 100/15.12.2009 г.), с което народният представител Емилия Радкова Масларова е освободена като председател на постоянната Комисия по труда и социалната политика към Народното събрание.

Председател

•Евге¹ Танчев